

Vysoká škola výtvarných umení v Bratislave

Hviezdoslavovo nám. 18

SK- 814 37 BRATISLAVA

Slovensko

Oponentský posudek habilitační práce MgA. Mgr. Tomáše Pospěcha, Ph. D.

Oponent: prof. Mgr. Miroslav Vojtěchovský

Úvod

MgA. Mgr. Tomáš Pospěch, Ph.D. patří již řadu let k významným osobnostem české umělecké a kulturní scény. Rozsah jeho uměleckých, kurátorských, teoretických, pedagogických, publikačních, vydavatelských a organizačních aktivit je úctyhodný. Proto se ve svém oponentském posudku budu věnovat selektivně jednotlivým oblastem jeho rozsáhlé tvůrčí činnosti.

Volná tvorba

Volná fotografická tvorba Tomáše Pospěcha se pohybuje v širokém spektru fotografických stylů a žánrů od fotografických zátiší, přes subjektivní dokument až ke konceptuálním projektům. Již jako student Institutu tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě se Pospěch významně podílel na dlouhodobém fotograficko-sociologickém projektu *Lidé Hlučínska devadesátých let 20. století*. Jeho fotografie naplňovaly obsahovou i formální stránku projektu. V rámci tvorby se výrazně projevila schopnost originálního vidění, přemýšlení nad jednotlivými záběry. Posun k subjektivnímu pojetí reality můžeme sledovat také v dalších Pospěchových projektech, jejichž téma si již volil sám. Mezi ty nejznámější můžeme považovat *Ostrov* z let 1996–2002 a barevný cyklus *Look at the Future*, který fotografoval v letech 2001–2004 v rámci výstavby nadnárodní továrny v Hranicích.

Během studia na ITF vytvořil Tomáš Pospěch také minimalistická a přitom silně poeticky laděná zátiší pod souhrnnými názvy *Stopy času a stopy věcí* či *Zátiší existenciálního typu*. V těchto cyklech je cítit poučenost výtvarnými proudy ve fotografii, ale také způsob interpretace skryté reality na hranicích viditelnosti a filozofických meditací – prach jako významný element času, stárnutí, entropie atd. Tento přemýšlivý přístup v Pospěchově tvorbě není náhodný, ale odkazuje se k vysoké kultivovanosti autora, jeho zájmu o historii obrazových médií i aktuální tendence ve výtvarném umění.

Tomáš Pospěch neuzavírá svou volnou tvorbu do jednoho dominantního tématu, ale ohledává své okolí a zároveň naslouchá vnitřnímu světu a se všemi podněty vede vizuální dialog. V letech 2004–2008 vstoupil do nového časoprostoru a vymezil jej názvem *Bezúčelná procházka*. Jedná se o soubor „divných“ fotografických záběrů z prostředí vesnického fotbalu, kdy se nic zvláštního neděje. Autorovi se podařilo zpochybnit a znejistit princip hry jako smysluplnou aktivitu vedoucí k vítězství. Záměrně fotografoval postavy hledající míč ve vysoké trávě s náznakem pocitu, že je hra přestala zajímat, sledujeme postavy bloumající bezcílně v krajině, geometrické objekty branek, postranních bílých čar hřiště atd.

Tvůrčí invence Tomáše Pospěcha provází jeho tvorbu a nezřídka ústí do realizací, které dovedou pozitivně překvapit fotografickou obec. Mezi takové tvůrčí počiny můžeme zařadit cyklus *Krajinky.jpg* z let 2002–2005. Jedná se o formálně velmi zdařilý koncept postavený na reprodukci krajin z monitorů počítačů. Signifikantní hodnota projektu spočívá v tezi, že reálná krajina je pro řadu mladých lidí již nepotřebná, kliknutím klávesy na počítači si vyberou podobu přírodu dle vlastní potřeby. Mediálně frekventovaný soubor *Zemědělské práce*, který patří k zatím posledním Pospěchovým projektům, v sobě skrývá maximální míru znejistění v otázkách autorství, rekonstrukce a dekonstrukce uměleckého díla. Z nalezených propagačních diapozitivů slušovického fotografa Jana Regala z osmdesátých let vytvořil Pospěch soubor, který se neopírá o nostalgii minulých časů, ale autor vypráví zcela nový příběh.

Výše jmenované cykly i další fotografická tvorba Tomáše Pospěcha byla vystavena na řadě českých i zahraničních individuálních i skupinových výstavách, jeho práce je reflektována v odborných časopisech, katalogích i popularizačních médiích. Návštěvníci galerií i alternativních prostor se mohli seznámit s Pospěchovou tvorbou např.: na mezinárodních fotografických festivalech v Moskvě, Lodži, Kaunasu, Hertenu, Budapešti, dále v prestižních galeriích v New Yorku, Bonu, Řezně, Praze, Opavě, Ostravě, Chebu.

Kurátorská činnost

Způsob hlubokého a kontextuálního uvažování Tomáše Pospěcha můžeme sledovat také v jeho kurátorských počinech. Projekty autorských výstav, nebo spolupráce s jinými kurátory (např. prof. V. Birgus, MgA. L. Fišerová, MgA. Š. Stein, Mgr. J. Moucha) nesou pečeť přemýšlivosti, preciznosti, originality. Tomáš Pospěch si vybírá témata, která jej oslovují a vnitřně s jejich obsahem i formou harmonizuje. Většinou nejde o pouhou prezentaci, ale o specifický úhel pohledu, zajímavé výtvarné řešení prostoru, adjustaci atd. Nedílnou součástí kurátorské činnosti Tomáše Pospěcha je snaha o maximální a kvalitní propagaci výstavního projektu formou pozvánek, plakátů, katalogů, tiskových zpráv, doprovodných programů, přednášek atd. Z velkého výčtu realizací uvádím výběr z podstatných kurátorských počínů: *Česká fotografie osmdesátých a devadesátých let 20. století*, *Via Lucis. Fotografie české společnosti*, *Nový život, nový dokument*, *Tenkrát na Východě. Češi očima fotografů 1948–1989*, *Slovenská nová vlna – 80. léta*. Tomáš Pospěch se věnuje také autorským výstavám současných renomovaných autorů, práci s archivy, studentů fotografie atd. V jeho výstavních projektech převažuje netradičnost pojetí a vysoká kultivovanost.

Pedagogická a publikační činnost

Dosavadní vzdělání, odborná erudice, publikační činnost a dlouhodobá pedagogická praxe předurčuje Tomáše Pospěcha k předávání získaných znalostí a dovedností v oblasti fotografie k vzdělávací činnosti na nejvyšší úrovni. Jeho akademické vzdělání vzácně propojuje uměleckou teorii a praxi. Pospěch je absolventem Institutu tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě, Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci obor dějiny umění – bakalářský stupeň, které zakončil na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze absolvováním magisterského studia. Kromě předmětů zaměřených na fotografii také přednáší dějiny výtvarného umění, architektury a uměleckého provozu. Ve všech zmíněných oblastech pravidelně publikuje a jeho dosavadní teoretické dílo zahrnuje řadu podnětných počínů. Za všechny bych jmenoval publikaci *Česká fotografie 1938–2000 v manifestech, kritických textech, dokumentech*, *Eugen Wiškovský – Obrazová fotografie*, disertační práce *Historiografie a kritika české fotografie 1938–2000* publikovaná pod názvem *Myslet fotografii. Česká fotografie 1938–2000*.

Pedagogická činnost Tomáše Pospěcha je studenty ITF dlouhodobě hodnocena při evaluacích velmi pozitivně. Tato skutečnost odpovídá jeho znalostem i schopnostem zajímavě zprostředkovávat poznatky a motivovat studenty k uměleckým aktivitám. V Pospěchově pedagogickém portfoliu je řada alternativních vzdělávacích metod např. tvůrčí dílny, ve kterých mají studenti možnost v přímém kontaktu s pedagogem sledovat kreativní proces, osobně konzultovat vlastní tvorbu a diskutovat dané téma.

Závěr

Tomáš Pospěch je připraven svou dosavadní uměleckou, teoretickou, pedagogickou činností a osobnostními dispozicemi se důstojně habilitovat na renomované vysoké škole jakou je VŠVU v Bratislavě a předkládanou habilitační prací dokladuje relevantní a nezpochybnitelné tvůrčí výsledky.